

De ledere, vi vælger, kan vælge forkert for os

Af Eva Secher Mathiasen,
psykolog og formand for
Dansk Psykolog Forening

Det er næppe undgået nogens opmærksomhed, at USA i januar indsatte en ny præsident. Medierne har siden indsættelsen været domineret af analyser af og kommentarer om, hvad præsident-skiftet kommer til at betyde – ikke bare for amerikanerne, men også for alle os andre.

I den første uge efter indsættelsen stod det klart, at USA har valgt at skifte markant kurs både indenrigs- og udenrigspolitisk på flere områder. Ikke at der er ikke noget nyt i de dekretter eller meldinger, der er kommet fra Det Hvide Hus, for de har indholdsmæssigt været en del af valgkampen – og man bør som vælger derfor ikke overraskes over, at valglofterne nu tager form af virkelighed. For eksempel har særligt ét område fået psykologers opmærksomhed: Brugen af tortur.

Meldinger om tortur som særlig afhøringsmetode i sager, hvor der er mistanke om terrorisme og amerikanske sikkerhedsinteresser, var således en del af valgkampen. Ligesom flere andre præsidentkandidater har den nyindsatte ikke lagt skjul på, at han fx anser en metode som waterboarding for at være et vidtgående, men acceptabelt afhøringssteknisk redskab i særlige tilfælde – nemlig en såkaldt enhanced interrogation technique (forbedret forhørsteknik), som det officielle amerikanske udtryk hedder. "Tortur" er ikke det ord, som amerikanske politikere har brugt i den forbindelse, al den stund, at tortur er forbudt både i

amerikansk og international lov. Men det ændrede sig brat under valgkampen, hvor den nu nyindsatte præsident fx sagde: "Don't tell me it doesn't work — torture works." Præsidentkandidaten lovede også i flere interview og på vælgermøder, hvor emnet handlede om terrorisme, Islamisk Stat og national sikkerhed, at USA fremover ville føre en meget hårdere kurs og gøre brug af metoder, der er meget værre end waterboarding. Som det fx lød i et interview med nyhedskanalen ABC: "I would absolutely authorize something beyond waterboarding."

Dermed blev en årelang og væsentlig debat, der ellers var blevet lukket af den netop afgående præsident, genåbnet. Nemlig debatten om tortur, menneskerettigheder og sikkerhed, som bl.a. har kredset om de særlige forhørsteknikker, der blev brugt af CIA i flere år efter terrorangrebet i New York i 2001, og som siden har været under både intens granskning og er blevet heftigt kritiseret. De blev typisk anvendt under forhør i hemmelige fængsler ("black site prisons") uden for USA, men blev bandlyst – sammen med de hemmelige fængsler – da en ny præsident kom til magten i 2009.

Den debat er nu tilbage i fuldt flor. Ikke mindst efter det kom frem, at den nye amerikanske regering kun en uge efter præsidentindsættelsen gik i gang med at udarbejde et direktiv, der skal genåbne de hemmelige fængsler.

For psykologer verden over ripper sagen op i gamle, dybe sår. For i efterspillet omkring CIA's torturprogram har det vist sig, at også psykologer har deltaget i både udviklingen af ekstreme forhørsteknikker og i selve udførelsen af tortur

– og at den amerikanske psykologforening APA ændrede ved sine etiske retningslinjer for at gøre det muligt. En skandale, der blev kraftigt fordømt af psykologforeninger alle andre steder, og som stadig mærkes i APA, hvor man har ryddet grundigt op i både organisationen og i retningslinjerne.

Nu er frygten hos nogle af de amerikanske psykologer, der var frontløbere i at få afdækket APA-skandalen, at USA med den nye amerikanske regering vil genoptage brugen af tortur, og at den vil få brug for psykologer, læger og andre sundhedsfaglige professionelle bistand. Det er nemlig vores viden om den menneskelige psyke, krop og sårbarhed, der har været kernen i forhørsteknikkerne. Også helt konkret – psykologer har fx angiveligt brugt indsatte Guantanamo-fangers lægejournaler til at designe forhør, der kunne knække dem. Samtidig frygter eksperter, hvad konsekvenserne af en ny amerikansk politik vil blive på globalt plan. FN's særlige tortur-observatør har advaret om 'smittefare' i andre lande, hvis USA begynder at blåstemple tortur.

Derfor er det bydende nødvendigt, at vi nu står sammen og sætter foden fast ned: Tortur 'virker' ikke. Vi ved fra forskning, herunder neuropsykologisk forskning, at tortur er en helt uholdbar metode, hvis hensigten er at få indsamlet troværdige informationer og efterretninger. Tværtimod er tortur skadeligt – for den, der bliver udsat for tortur, men også for den, der udøver tortur. Det ved de psykologer, der har arbejdet med både ofre og udøvere. Ligesom tortur i øvrigt er helt uforeneligt med de værdier, vi gerne vil bygge vores verdensorden på.

Så hvis vi nu er på vej ind i en ny tid, hvor 'forbedrede forhørsteknikker' igen får en plads i amerikansk og måske global sikkerhedspolitik, har vi psykologer og andre sundhedsprofessionelle en stor opgave foran os. Vi skal bruge vores viden og erfaring til at gøre det helt klart, at tortur – udover at være et inhumant og brutalt redskab – ikke virker, men skader, og derfor ikke skal tolereres i nogen form, uanset hvad den kaldes.

Og så skal vi huske på, at de mennesker, vi vælger som er vores ledere, hvor markante personligheder, de end er, er inderligt uvæsentlige. Det væsentlige er det valg, vi træffer – og den betydning det får for os som menneskehed, for verdens udvikling og vores civilisation.●

KALENDER FEB – APR 2017

7-8 MARTS

Health and Well-being at Work
Birmingham,
Storbritannien
www.healthatwork-2017.co.uk

16-18 MARTS

XXV World Family
Therapy Conference
Malaga, Spanien
www.ifta-familytherapy.org

1-3 APRIL

ISSTD 34rd Annual Conference (International Society for the Study of Trauma and Dissociation)
Washington DC, USA
www.isst-d.org

6-8 APRIL

Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development
Austin, Texas, USA.
www.srcd.org

19-21 APRIL

5th International conference Psychotraumatology and Mediation
Geneve, Schweiz
www.icpm-cipm.org

20-22 APRIL

International Conference on Aging and Cognition
Zürich, Schweiz
www.eucas.org

20-23 APRIL

Journal of Analytic Psychology 14th International Conference
New York City, New York, USA
www.japjungian-conferences.com

26-29 APRIL

ADI 2017 – 32nd International Conference of Alzheimer's Disease International
Kyoto, Jaapan

P Er du interesseret i psykologiens rolle i samfundet, og vil du have indsigt i ny forskning og interessante problemstillinger på det psykologiske område, kan du begynde her. Tegn abonnement på Magasinet P eller køb det i løssalg. Send en mail til p-magasin@dp.dk, abonner på vores nyhedsbrev eller se mere på www.dp.dk